

Денис ШЕЙКО,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 201 «Агрономія»
Науковий керівник: **ХОМІНА Вероніка Ярославівна,**
доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри
рослинництва, селекції та насінництва
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»,
м. Кам'янець-Подільський

ТРИВАЛІСТЬ МІЖФАЗНИХ ТА ВЕГЕТАЦІЙНОГО ПЕРІОДІВ РОСЛИН ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД БІОЛОГІЧНО АКТИВНИХ ПРЕПАРАТІВ

Одним із найважливіших завдань технології вирощування пшениці озимої є одержання високої польової схожості. За інтенсивної технології польова схожість пшениці озимої становить в межах 80–90%.

Для одержання високих урожаїв більшості сільськогосподарських культур, в т.ч. і пшениці озимої, важливе значення має наявність дружних і своєчасних сходів. У більшості випадків існує пряма залежність між польовою схожістю насіння та урожайністю посівів. Інтенсивні технології вирощування с.-г. культур повинні забезпечувати польову схожість близько 90%. Крім перевитрат насіння, зниження польової схожості на 1% призводить до зменшення урожайності озимих зернових на 1,0–1,5%. Сумуючи втрати насіння і зменшення врожайності від зниження польової схожості, матимемо значний недобір зерна [1, 2]. Моргун В.В., Санін Є.В. та ін. вважають, що урожайність пшениці озимої визначається кількістю рослин на одиниці площі, їх куцистістю та іншими структурними елементами. Кількість рослин на одиниці площі, які приймають участь в формуванні врожайності в значній мірі залежить від польової схожості насіння. Велике значення у забезпеченні високої схожості мають умови сівби [3]. Одержання дружних і своєчасних сходів сприяє

формуванню високих урожаїв зерна пшениці озимої. У більшості випадків існує пряма залежність між польовою схожістю насіння та урожайністю посівів цієї культури [4].

На польову схожість пшениці впливає багато чинників: строк сівби, спосіб сівби, сортові особливості, ґрунтові умови, зокрема наявність вологи в посівному шарі ґрунту. Стимулювати схожість можуть різного виду препарати: регулятори росту, біо- та мікропрепарати.

Метою наших досліджень була оцінка сортів пшениці озимої залежно від способів застосування біологічно активних препаратів в умовах Лісостепу західного. Для вивчення взято три сорти пшениці озимої: Аріївка, Здобна та Кубус (фактор А). На цих сортах вивчалась дія біологічних препаратів: Триходермін, Агат 25–К та ПМК-ЗР (захист рослин) (фактор В). Вивчались різні схеми застосування препаратів: 1 – обробка насіння, 2 – обприскування вегетуючих рослин, 3 – обробка насіння+обприскування вегетуючих рослин (фактор С).

За результатами досліджень польова схожість пшениці озимої змінювалась залежно від препарату, що застосовувався для обробки насіння. Показник різнився залежно від сорту, максимальним він був у сорту пшениці Здобна – 80,6 %, дещо менший – 80,1 % у сорту Аріївка і найменшим – 79,8 у сорту Кубус. На усіх варіантах застосування біологічно активних препаратів підвищилась польова схожість досліджуваних сортів пшениці озимої, а саме на 1,1–5,7%. Препарат Триходермін для всіх варіантів виявився найбільш ефективним, із його застосуванням схожість підвищилась у розрізі сортів на: Аріївка – 3,2%, Здобна – 5,7%, Кубус – 4,0%. Найменший ефект отримано від обробки насіння препаратом ПМК-ЗР, надвишки до контролю знаходились в межах 1,1–2,3 %.

Максимальна реакцію на застосування біологічно активних препаратів показав сорт Здобна, схожість якого знаходилась в межах 82,9–86,3%, тобто з перевищенням контролю на 2,3–5,7%.

Таким чином, максимальну польову схожість пшениці озимої 86,3% отримано у сорту Здобна при передпосівній обробці насіння біопрепаратом Триходермін, перевищення контролю становило 5,7%.

Вцілому від сходів до повної стиглості вегетаційний період найбільш тривалим у сорту пшениці Кубус – 268 діб, найбільш тривалим 263 доби був у сорту Аріївка. Істотно скоротився він на 2–4 доби на варіантах обробки насіння біопрепаратом Триходермін, обприскування та дворазової обробки препаратами Агат 25 К та ПМК-ЗР.

Висновки. За результатами досліджень встановлено, що максимальну польову схожість пшениці озимої 86,3% отримано у сорту Здобна при передпосівній обробці насіння біопрепаратом Триходермін, перевищення контролю становило 5,7%.

Веgetаційний період найбільш тривалим у сорту пшениці Кубус – 268 діб, найбільш тривалим 263 доби був у сорту Аріївка. Скоротився він на 2–4 доби на варіантах обробки насіння біопрепаратом Триходермін, обприскування та дворазової обробки препаратами Агат 25 К та ПМК-ЗР.

Список використаних джерел

1. Лихочвор В.В., Петриченко В.Ф. Рослинництво. Сучасні інтенсивні технології вирощування основних польових культур. Львів : Українські технології, 2006. С. 271–326.

2. Лихочвор В.В. Вплив агрозаходів на польову схожість озимої пшениці при вирощуванні за ресурсоощадною технологією. *Тарійський науковий вісник*. Вип.16. 2000. С.53-58.

3. Моргун В.В. Сорти та технології вирощування високих врожаїв озимої пшениці (В.В, Моргун, Є.В. Санін, В.В. Швартоу, І.Л. Артемчук), К. «Догос» 2009, 93 с.южж

4. Коваленко О. А., Корхова М. М. Добір сортів пшениці м'якої озимої для вирощування в зоні Степу України. *Збірник наукових праць Вінницького національного аграрного університету*. Сер.: Сільськогосподарські науки. 2012. Вип. 10 (50). С. 59-69.